

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Sărăcia

și maghiarisarea!

Eată două stafii hidoase, ce 'și-au dat în timpul mai nou mâna, pentru a juca un joc de iad peste fața acestei oropsite țeri, și mai ales peste părțile ei locuite de nemaghiari!...

Primim următoarea scrisoare:

Batz, Dec. 1896.

Domnule Redactor,

Alăturat Vă trimit spre vedere o tipăritură a uneia din cele două bănci ungurești din Deva. Mi-a căzut în mână din întâmplare. Jos pe ea veți afla o notiță, ce cred că e bine să o cunoașteți și să o tălmăciți puțin în stimata D-Voastră foaie, din punct de vedere național.

Un drumar.

Tipăritura ce ni-o trimite bunul Român, e un formular de rugare pentru împrumut, formular făcut de banca ungurească „*Dévai Előlegzési Szövetkezet*”, careapoi trebuie numai umplut cu numele și cu cifrele de lipsă, pentru a putea fi înaintat la direcția băncii după împrumut.

Rugările acestea sînt numai ungurești, și se află depuse cu grămada pe la notari, pentru folosință.

Pe rugări, din jos, e tipărită următoarea notă:

„Az igazgatóság csak oly kérvényt fogad el és tárgyal, a mely ily nyomtatványra lett kidalltva...”

Adecă pe românește:

„Direcțiunea primește și debate numai astfel de rugări, cari au fost făcute pe acest fel de tipărituri!...”

Pusă această însemnare de o bancă de pe pusta Alföld ori dela Dobrișin, ea n'ar avea nimic deosebit în sine, dar' aici în mijlocul unui comitat în

care din fiecare sută de locuitori: 94 sînt Români, ea nu mai poate fi trecută cu vederea! Ea este o curată palmuire a acestei mari obște românești, de cătră aceia, cari tocmai din buzunarele acestei obște, își adună banii cei mulți, de trăesc în îmbuibare și bine, în palate! Căci aceea va recunoaște-o chiar și direcția băncii de care vorbim, că vre-o 90 la sută dintre datorații sei, sînt Români de prin comunele vecine, din comitatul nostru!

Ear' acum gândească numai nițel fiecare, ce însemnează vorba Direcției băncii „*Előlegzési Szövetkezet*” din Deva? și va trebui să afle, că ea e o lovitură, ce în trei chipuri lovește în marele public românesc:

Intâi, ea este o prigonire a limbii românești, la ea acasă, prin comune, în căminul însuși țeranului, care de va și ști scrie românește, se nu se poată folosi de știința aceasta a sa, ci, când împins de nevoi, va voi un împrumut dela bancă, se fie silit a se folosi de limba ungurească! Și astfel, fără se bage omul de seamă, eată și banca pusă în slujba unghurisării, a stafiei hidoase, de prigonirea căreia nu mai scăpăm nici în casă, nici la masă, nici acuși doar' naintea sfântului altar, căci acești oameni plini de patime și de răutate, mină mereu vâlva ei, fioroasă, se ne iasă nainte peste tot locul!

Banca de care vorbim este înființată de 10 ani, și în 10 ani a ajuns se aibă venite așa mari și fonduri, că 'și-a zidit un mic palat în Deva! Și la început, până se prindă pene, până se se întărească bine, nu-i supăra la ochi și urechi pe domnii din direcția ei, că cetesc ori ascultă rugările românești venite cu sutele dela țărănimea și inteligența românească, și până mai anul trecut le primeau cu plăcere și le desbăteau. Acum că se simt cu punga plină, încep

se-și arate arama: se joace pe «patrioții» folosind strîmtorarea unui și altui Român ce-i cere împrumut, pentru a-l deprinde cu... ungureasca!

Acolo unde sărăcia 'și-a făcut cuib, se între și sora ei: unghurisarea!

Eată un lucru care direcției numitei bănci nu-i face nici o cinste, și care fiecărui Român de bine ar trebui să-i deschidă ochii asupra batjocurei ce ni-se face, și se-l hotărăscă să încungiure această bancă, ca pe o dușmană a noastră și a limbii noastre! Asta ar fi una.

A doua: Marea mulțime a celor-ce fac împrumuturi sînt oameni dela țeară; neștiutori de carte. Ei puteau până acum, și pot și azi pentru băncile românești, se meargă la învățătorul ori preotul lor, se le scrie rugarea cătră bancă, și acesta le-o face ori pe nimica ori pentru 10—20 cr., și-i mai zice și o vorbă bună, îi mai dă și un sfat oarecare. Omul adauge apoi la rugare adevărîța dela notar despre starea averii sale, și o trimite. În această ajutorare a poporului cu preoții și învățătorii sei, voește în a doua linie, se lovească măsura îndrăsnacă luată de banca ungurească: poporul se nu mai dee 10—20 cr. învățătorului seu pentru rugare, ci se fie silit a merge la notarul, de regulă unghur ori jidov, unde sînt tipăriturile, și se-i dee aceluia nu 10—20 cr. ci un floren ori doi de rugare!

A treia: Tipăriturile cu pricina sînt făcute în tipografia Jidanului Hirsch din Deva: mărginind pe oameni a înainta rugările numai pe astfel de tipărituri, e luminos că numita bancă, după-ce a lovit în preoții și învățătorii români, dă ajutor Jidanului, făcend se-i treacă cu sila tipăriturile!

Eată multele cuvinte cari, repețim, ar trebui se deschidă ochii nostri ai tuturor, se vedem cum acești oameni

folosesc toate mijloacele iertate și neiertate, întru a ne prigonî pe noi ca limbă și națiune, a ne scurta în venitele noastre și a ne sili se îmbogățim străinătatea ce stă ca lipitorile pe spațele noastre!

Răniți până în adâncul sufletului nostru de aceste arătări, noi ar trebui se răspundem provocărilor în chipul cuvenit: se-i încungiurăm în toate trebuințele noastre, se ne silim a scăpa cum putem de datoria ce ar avea-o la noi, și de aci încolo de noi pace se aibă, și de ale noastre călcăe netocite în veci se rămână pragurile caselor lor!

E prea mult ce acești oameni cu-tează se facă cu noi și între noi!!

„Tribuna Poporului”.

Eată numele noului ziar ce cu începere dela anul nou, va apare în fiecare zi de lucru, la Arad.

Pe zilele sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului, întâiul numer va fi scos de sub teasc și trimis în toate părțile locuite de Români.

Ziarul va fi condus de aceiași luptători naționali, cari în anii din urmă ridicaseră cauza noastră națională la înălțimi cum până aci nu se mai văzuse. Dar' în urma intrigilor ce demult se țeseau contra lor, smulgendu-li-se, acum un an, în chip brusc, din mână frânele conducerii, ei au stat măchniți la o parte, lăsând pe smulgători se lucreze dar ei mai departe, poate simt că știu și pot mai mult, se arate ce pot.

Triste zile au urmat pentru poporul nostru din această țeară. Nimic nu s'a mai făcut, ear' ceea-ce părea lumii că vor se face, se punea pare-că anume așa la cale, ca se nu se poată duce la îndeplinire! Intreagă falnica luptă națională a fost pogorită la un nivel întristător de jos!

Unde se făceau incernări de lucrări frumoase, noii conducători nu le sprigineau, ci le descuragiau chiar prin ținuta lor.

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Printre brazii.

Printre brazii, ce-și înalță
Vîrful lor spre-albastra zare,
Am venit să caut pace
Și uitare.

Brazilor, voi mai trăd-veți
Verzi și poate plini de viață,
Pe când eu de mult dormi-voi
Sloiu de ghiață.

Faceți-mi atunci o slujbă:
Abătendu-se din lume
Dragul meu pe-aici, soptiți-i
Al meu nume;

Se priceapă-n șoapta voastră,
Și-a sa inimă se-i frângă,
Toată jalea, ce-mi făcu-se,
Și s'o plângă...

(Marila, 1896.)

Elena din Ardeal.

Ceahlăul.

Din „Toveștile Peleşului” de Carmen Sylva.

În Moldova se ridică un munte sdravên, aproape tot atât de înalt cât și Bucecii; acesta se numește Ceahlăul. Pare mai nalt chiar ca Bucecii, pentru-că neavend în față alt munte, sbucnește drept din vale și cu creasta lui încununată de zăpadă sclipitoare, stă ca un semnal neclintit al vitejiei românești.

În dimineața unei zile, pe la cântători, urca muntele cu pași ușori un bătrân plăeș, vânător vestit de urși. Cunoscut era Moș Gloanță în lung și 'n lat cu vânătoriile lui voinicesti. Heil mi-ți întra iarna chiar în bérlogul ursului, lipind o luminare aprinsă de vîrful flinte și mi-ți-l culcă lat la pământ. Da povești bătrâne cine ca el știa se spună? Când începea cu 'înșiră-te mărgărite», flăcăi și fete-și uitau de toate, ascultându-l cu urechia ciulită și cu dragă inimă.

Acum dete de o deasă ceață neagră și urcând-urcând mereu, moș Gloanță o străbătă; ear' soarele deasupra ei răsăria strălucitor, învélind cu raze Panaghia, plaiu îngust dintr-o stâncă în geana muntelui, privești ca-și-care mai fermecătoare sfântul soare n'a sărutat. O salbă de fete adunate acolo, împodobiau pe întrecute cu cunune și cu mênunchiuri de flori icoana Maicei Domnului, pe când norii alburii și plutitori le despărția de lumea întreagă. Când moș Gloanță se arăta pe tapșanul cel îngust, un fulger

scăpără la picioarele lui și bubui un tunet din jos, ca un cutremur de pământ.

— Ah! Moș Gloanță, răsună din toate părțile; bine-ai venit aci sus. Eată noi aducem sfinții Mării a Nourilor vėjoage aurite și busuioc cu miresme sfințe și ian vezil nouri supuși pe dată răcoresc ogoarele din vale. Dar' ian pov. steste-ne ceva, aide, moșule, spune!

Bătrânul lăeș își dete căciula pe ceafă și ridicându-se stufoasele și negrele lui sprincene: »Da ce se vă povestesc, fetelor?

— Din vremile cele de demult, hel tocmai de demult! strigă fetele, și trăgându-l pe o muchiă de stâncă, se grămădiau în jurul lui; unde se așează la picioarele lui, altele-i stau în față, pe când cealalte, cu veselie iau loc înderēt ca se audă care de care mai bine. Unchiașul început:

— Știți voi cine a făcut Ceahlăul?

— Nu? — Da! — De sigur: — s'aude din toate părțile: Bunul D-zeu, de bună seamă!

— Ba că chiar! răspunde bătrânul. Bunul D-zeu făcut-a soarele și grănele și toți munții ceialaltii și piraale... dar' Ceahlăul 'l-au făcut Români.

— Români? întimpină fetele cu o singură voce.

— Ci-că acu mulți, foarte mulți ani, de când adecă, nime nu ține minte, fost-a pe aici o mare bătelie. Că veniau spre Nistru, colo departe, cete de limbi dușmane, cari n'aveau chip omenesc ci păreau fiare sălbătice. Mici ca Statul-palmă-Barba-cot, strîmbi ca strîmbă-lemn, cu fața turtită, galbeni ca

ceara, cu ochii mici ca de ciur, ce deabia se vedeau, năpustiau spre noi pe caii lor cu cari păreau că fac un singur trup, ca stolul de lăcuste năpustiau suflate de vîntul dela Răsărit. Pe unde treceau, jur împrejur nimiciau toate și înderētul lor nu rămânea decât pământul gol. Vestea despre dinșii umplu țeara întreagă de groază. Cu toate acestea Români erau hotărîți se nu se dea și se-și apere pe moarte moșia lor. Făcut-au atunci Români trăie cu alt neam de oameni, albi la față, cu ochii albaștri, nalți ca bradul, cu părul galben și lung și cari cu cuțitul scriau pe fășii de lemn.

Uniți, ei merg la Nistru ca se împedece roitul cumplit de lăcuste de a trece într'acoace. Lungă și crâncenă fu lupta; de sânge crucite fură undele Nistrului și coperite cu trupuri omenești. Dar' limbile cu ochi de ciur de nimica nu se îngroziau.

Și cu cât mai mulți perdeau din ai lor, cu atât mai mulți și mai mulți năvăliau: trei drept unul care cădea. Aveau ei săgeți veninate de împrăștia cu ele moarte nănlăturată. Și deabia doborau pe unul din ai noștri, se retrăgeau iute pentru-ca din nou se dea năvală cu lăncile. Trupuri omenești făcură până la urmă pod peste Nistru, de trecură peste ele cu caii lor cei mici și Români se vîzură siliți de a lăsa locul și a se da la o parte înderētul Prutului pentru a se apăra din nou.

Lupta ținu 8 zile. Roșu ca sângele răsări și roșu ca sângele asfinți soarele, și roșii

In contra ernei!

Subscrisul neguțător am onoare a atrage binevoitoarea luare aminte a publicului cumpărător din loc și de prin comunele vecine, asupra prăvăliei mele bogat provăzută cu tot felul de *marfă de manufactură* pentru trebuințele de casă, adusă proaspătă din atelierele cele mai bune.

Recomand îndeosebi:

Flanele, calitățile cele mai bune; **Cârpe de per** fine și trainice; **Cârpe de lână moale** (de Harras); **Pânză** de tot soiul și tare; **Bumbac de bătut** și **Ață de urzit**, aduse din cele mai bune fabrici; **Arniciuri de cusut și de urzit**, în toate fețele; **Ciorapi**; **Brouri**; **Șerpare** cusute cu flori și fir; etc.

Haine de călușeri!

Se vând, se dau în folosință ori se pregătesc la trebuință!

148 (526) 5—6

Ion Lăzăroiu,
negustor în Orăștie (Szászváros)

Primesc și efectuesc comande prin postă!

Szám 3490—896
közög.

152 (527) 3—3

Pályázati hirdetés.

A nagyméltósága m. kir. belügyminister úr f. évi július hó 23-ról ¹⁸⁹⁵ sz. a. kelt magas rendelkezésével Hunyadvármegye szászvárosi járásába kebelezett **Romosz, Romosz hely** és **Vajdej** egy körjegyzőséget képező kisközségeknek *nagyközségekké* átalakulását engedélyezvén, ennek folytán, Romosz, Romosz hely és Vajdej nagyközségekben szükségessé vált *községi jegyzői* állások rendszeresítették, melyeknek betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

- I. A **romoszi községi jegyzői** állás javadalmazása:
 1. évi 600 frt törzsfizetés;
 2. » 80 » lakbér;
 3. » 40 » irodai átalány;
 4. » 80 » posta küldönczdíj, mely összegért a községi jegyző mindennap Romosz községből a szászvárosi postahivatalhoz úgy a hivatalos, mint magán postaküldeményeket bevitetni és onnan kihozatni köteles;
 5. két rész tűzifa.
- II. A **romoszhelyi községi jegyzői** állás javadalmazása:
 1. évi 450 frt törzsfizetés;
 2. » 60 » lakbér;
 3. » 40 » irodai átalány;
 4. » 80 » postaküldönczdíj, mely összegért a községi jegyző hetenként háromszor Romoszhely községből a szászvárosi postahivatalhoz úgy a hivatalos, mint magán postaküldeményeket bevitetni és onnan kihozatni köteles;
 5. egy rész tűzifa.
- III. A **vajdej községi jegyzői** állás javadalmazása:
 1. évi 450 frt törzsfizetés;
 2. » 60 » lakbér;
 3. » 40 » irodai átalány;
 4. » 80 » postaküldönczdíj, mely összegért a községi jegyző hetenként háromszor Vajdej községből a szászvárosi postahivatalhoz úgy a hivatalos, mint magán postaküldeményeket bevitetni és onnan kihozatni köteles;
 5. két rész tűzifa;

Ezekon kívül mind három községi jegyzői állással a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak élvezete van egybekötve.

A községi jegyzői állásokkal az anyakönyvvezetői állás is egybekötve lesz, melyért külön tiszteletdíjban fognak részesülni.

A kitüntetett javadalmazásokat tartalmazó községi képviselőtestületi határozatok a törvényhatósági bizottsági közgyűlés által még jóváhagyva nincsenek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásokra pályázni óhajtanak, hogy pályázati kérésüket az 1883. évi I. t.-cz. 6 §-ában foglalt képességi és az eddigi alkalmazást igazolóbizonyítványokkal fölszerelve **folyó évi december hó 21-éig bezárólag** annyival is inkább nyujtsák be hozzám, mivel a később érkező kéréseket nem fogom figyelembe venni.

A választás:
A **romoszi községi jegyzői** állásra nézve folyó évi **december hó 23-án d. e. 8 órakor**,
a **romoszhelyi községi jegyzői** állásra nézve **ugyanazon nap d. e. 11 órakor**, és
a **vajdej községi jegyzői** állásra nézve **f. évi december hó 24-ikén d. e. 9 órakor**, az illető községek községi irodáiban fog megtartatni.

Szászváros, 1896. évi november hó 26-án.

Fodor Gyula,
főszolgabíró.

Beuturi curate!

Subscrisul îmi iau voe a atrage luarea aminte a onorului public asupra *depozitului meu de beuturi*, și anume:

Vin, *vechiu și nou*, de cca mai bună calitate, producție din viile din jur, absolut nefalsificat! precum și

Rachiu, curat de prune, de calitate aleasă!

Prețuri moderate!

Orăștie, Decembrie 1896.

159 (528) 1—6

I. Andreescu.

Țesetorie de casă!

Subscrisul aduc la cunoștința publică, că am deschis în Orăștie o țesetorie de casă,

sub conducerea unui măiestru specialist în ale țesutului. Țesetoria e provăzută cu mai multe **rězboaie de mână** și **mașini**, și pregătește tot soiul de țeseturi de casă, precum: perdele, pânzături, de tot felul, ștergare etc. lucrute din materialul cel mai bun, solid și ieftin.

La dorință primesc a țese ori-ce fel de țesetură din materialul de țesut dat de însuși comandatorul, pe lângă prețuri convenabile, și după mustre.

În sfârșit recomand *prăvălia* mea bine asortată cu **stofe de haine pentru dame și bărbați**; **albituri** și pânzării de albituri, apoi articli de modă: *palării* de dame și domni, *umbrele*, *ghete* etc.

158 (529) 1—6

F. F. Widmann,
comerciant, Orăștie (Szászváros).

„FAGETANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, CA SOCIETATE PE ACȚIUNI
în Facset (Banat)

acordă după **depuneri spre fructificare** de ori-ce sumă

6° interese

la an, solvind institutul contribuțiunea după interesele capitalizate și ridicate.

Depuneri și ridicări se pot efectui și prin postă.

128 (530) 11—16

Direcțiunea.

PRIMA FLORĂRIE ÎN ORĂȘTIE

FLORI.

Am onoare a aduce la cunoștința publică, că am deschis în Orăștie un

Stabiliment de flori

și sunt în poziție să servesc în ori-ce vreme cu **ori-și-ce fel de flori!**

Fac totodată cunoscut, că primesc și efectuesc *îndată* comande de **buchete de nuntă**, **buchete de pept**, **buchete-mackart**, **cununi naturale și artificiale pentru morminte** etc. cu cele *mai moderate prețuri*.

Comandele din afară se efectuesc *îndată* și se garantează pentru sosirea lor în stare bună.

Elisa Hedwig
florăreasă.

88 (531) 15—26

BUCHETE DE NUNTĂ